

LAUSUNTO

6.9.2021

Ympäristöministeriö

kirjaamo@ym.fi

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry.

ASIA: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/12128/2019

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry. pitää tärkeänä, että luonnonsuojelulaki uudistetaan vastaamaan paremmin tutkimustiedon osoittamia puutteita luontokadon torjunnassa. Esitämme tässä joitakin parannuksia luonnokseen. Lisäksi lausunnon liitteenä on tiedosto, johon on koottu teknisluonteisia huomioita luonnostekstistä.

45 § Kansallispuisto

Esitämme, ettei kokorajaa nosteta nykyisestä, sillä nosto vaikeuttaa olennaisesti kansallispuistoverkoston täydentämistä etenkin Etelä-Suomessa. Uusien kansallispuistojen perustaminen on aina poliittinen päätös, jossa on mahdollista ottaa laajan pinta-alan tavoite huomioon. Kuitenkin lailla on turha estää pienempien puistojen perustamista jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Nyt esitetty pykälämuotoilu on joka tapauksessa mahdoton. Suomessa on nykyin kansallispuistoja, joiden koko on vähän toista tuhatta hehtaaria. Niitä tuskin on tarkoitus lakkauttaa tai pakkolaajentaa? Siksi jos halutaan että tämän lain voimaan tultua perustettavien puistojen pitää olla isompia kuin nykyisin 1000 ha, silloin momentin pitää olla: "Kansallispuiston pinta-ala on

vähintään 1000 ha. Tämän lain voimaantulon jälkeen perustettavan kansallispuiston pinta-alan on oltava vähintään X ha."

66 § Uhanalaisen luontotyypin huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa hyväksyessä

Soveltamisalaan tulee lisätä myös ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset ja metsänkäyttöilmoitukset sekä MRL:n katu- ja puistosuunnitelmät, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat.

67 § Suojellun luontotyypin rajauspäätös

Toisin kuin metsälaissa, luonnonsuojelulain suojeltujen luontotyyppien heikentämiskielto tulee voimaan vasta kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt suojellun luontotyypin esiintymän rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Keskeinen ongelma luontotyyppien turvaamisessa on kohteilta puuttuva suoja ilmoittamisen ja rajaamispäätöksen välillä, jolloin suojeleuarvot ovat julkisesti tiedossa ja hävitettävissä lain siihen puuttumatta. Tämä koskee luontotyyppien lisäksi myös lajien rajattavia esiintymisalueita: erityisesti suojeltavat lajit (77 §), luontodirektiivin II ja IVa-liitteen lajit (78 §).

Paras tapa turvata luonnonsuojelulain luontotyyppisiä ja muita rajattavia kohteita olisi metsälain tyyppinen aina voimassa oleva erillisistä viranomaispäätöksistä riippumaton heikentämiskielto. Vähimmäisvaatimuksena kuitenkin olisi, että ELY:n on asetettava tietoonsa saama kohde välittömästi toimenpidekieltoon, joka täsmennetään myöhemmin rajauspäätöksellä.

Nykyisin luonnonsuojelulain turvaamien luontotyyppien rajauspäätösten tekeminen on erittäin hidasta ja usein sitä ei tehdä ollenkaan. Esim. jalopuumetsien osalta Uudellamaalla tilanne on usein se, että ELY-keskus ei tee rajauspäätöksiä ja kunnat eivät huomioi kohteita kaavoituksessa. Luontotyyppisuojelelun toteutumiseen on kiinnitettävä lain toimeenpanossa erityistä huomiota, ml. ELY-keskusten ja muiden viranomaisten resurssit lain toteuttamiseen.

Lakiluonnoksesta puuttuu nykyiseen lakiin sisältyvä luontotyyppilistan kohta 9) ”avointa maisemaa hallitsevat suuret yksittäiset puut ja puuryhmät”. Uudessa laissa näiden luontainen paikka olisi luvussa 10, mutta nyt niiden suojelua ei löydy koko lakiesityksestä. Pidämme tärkeänä vaatimuksen palauttamista lakiin.

Suojeltujen luontotyyppien luetteloa pitää täydentää myös metsälain puolella ainakin varpukorvilla ja korpikämeillä.

76 § Uhanalaisten lajien huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa hyväksyessä

Soveltamisalaan tulee lisätä myös ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset ja metsänkäyttöilmoitukset sekä MRL:n katu- ja puistosuunnitelmät, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat.

Oma ongelmansa ovat luontodirektiivin lajit, joille pitäisi perustaa Natura-alueita. Niiden Naturasta puuttuvat elinympäristökohteet voivat vaikuttaa lajin suotuisaan suojelun tasoon, joten niitäkin pitäisi turvata - esimerkkinä lahokaviosammal.

Lisätietoja: Lauri Kajander, va. toiminnanjohtaja, p. 045 114 0088, lauri.kajander@sll.fi

Helsingissä 6.9.2021

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry.

Jouni Lamminmäki
varapuheenjohtaja

Lauri Kajander
va. toiminnanjohtaja

Liite 1. Teknisiä kommentteja lakiluonnokseen